SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:612

av Larry Söder och Camilla Brodin (båda KD)

Effektutvärdering av kemikalieskatten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektutvärdera kemikalieskatten med fokus på dess samhällsekonomiska, arbetsmarknadsmässiga och cirkulära effekter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För åtta år sedan, den 1 juli 2017, infördes kemikalieskatten, en viktbaserad punktskatt på elektronikvaror som innehåller skadliga flamskyddsmedel. Syftet var att minska konsumtionen av sådana varor och samtidigt öka statens skatteintäkter. Sedan höjningen av skatten den 1 juli 2023 landade skattesatserna för 2025 på 12,33 kronor per kilo för vitvaror och 179,38 kronor per kilo för övriga skattepliktiga varor.

Utvärderingar från Svensk Handel och andra aktörer visar att skatten inte har levererat den förväntade miljönyttan, medan de negativa effekterna på ekonomi och sysselsättning är tydliga. Enligt en rapport från Svensk Handel från 2019, som uppdaterats i senare analyser, har höjningen av skatten riskerat upp till 2 000 förlorade arbetstillfällen i svensk detaljhandel, och den totala sysselsättningsminskningen uppskattas till tusentals jobb sedan införandet. Intäkterna ökade visserligen under 2024 på grund av höjningen, men de ligger fortfarande betydligt lägre än prognoserna, samtidigt som privatimporten har exploderat i takt med jobbförlusterna. De administrativa kostnaderna har också stigit markant, med uppskattade ökningar på hundratals miljoner kronor årligen.

Elektronikbranschen har upprepade gånger varnat för skattens effekter: ”Kemikalieskatten ger en mycket begränsad miljönytta och har redan bidragit till förlorade arbetstillfällen och ett försäljningstapp på cirka 6 miljarder kronor för den svenska handeln.” Senaste utvärderingen i betänkandet Om ekonomiska styrmedel för en mer cirkulär ekonomi (SOU 2024:67) bekräftar att skatten har stora brister i ändamålsenlighet, inklusive negativa konsekvenser som ökade priser för konsumenter och administrativa

bördor för företag. I en tid av ökad arbetslöshet och strävan mot en cirkulär ekonomi är det absurt att behålla en skatt som driver jobb utomlands och hämmar återanvändning.

Att ta bort kemikalieskatten skulle vara ett enkelt sätt att återta arbetstillfällen och stärka svensk konkurrenskraft. Regeringen bör därför genomföra en heltäckande utvärdering av skattens effekter – inte bara miljömässiga, utan även ekonomiska, arbetsmarknadsmässiga och cirkulära aspekter. Kemikalieinspektionen har redan fått i uppdrag att utvärdera samhällsekonomiska effekter, men en bredare granskning behövs för att väga nytta mot skada.

Innan skatten infördes borde en sådan helhetsutredning ha genomförts, med hänsyn till internationella likheter, miljö, ekonomi, arbetsmarknad och cirkulär ekonomi. Skatten slår särskilt hårt mot företag som renoverar och återanvänder gammal elektronik, som mobiltelefoner och datorer. Dessa aktörer importerar uttjänta enheter, renoverar dem och exporterar till marknader med lägre it-utveckling eller till verksamheter som inte behöver ny utrustning. Affärsidén bygger på att förlänga produkternas livslängd och främja cirkulär användning – men skatten innebär dubbelbeskattning av begagnade varor, vilket hotar deras existens och motverkar regeringens egna miljömål.

Kemikalieskatten har inte gett de miljöeffekter eller ekonomiska effekter som avsetts, och som ensidig svensk åtgärd skapar den konkurrensnackdelar för näringslivet. Åtgärder mot skadliga kemikalier är viktiga, men de måste vara effektiva och EU-samordnade. En utvärdering är nödvändig för att säkerställa att politiken stödjer både miljö och tillväxt.

Larry Söder (KD) *Camilla Brodin (KD)*